

آفتاب در سایه

مروّری بر دیدگاه رهبری دربارهٔ
حضرت مهدی (عج) و فلسفه انتظار

حضرت آیت الله سیّد علی خامنه‌ای

دفتر نشر فرهنگ اسلامی

۱۳۸۵

فهرست

۱	سخن ناشر.....
۹	تولد نور.....
۱۱	اهمیت نیمه شعبان.....
۱۲	مهدی، آرزو و آشنای همه.....
۱۵	ابعاد انتظار.....
۱۷	انتظار منفی.....
۱۹	آثار انتظار مثبت.....
۲۰	وظیفه منتظران.....
۲۳	امت امیدوار.....
۲۵	ایجاد زمینه‌های ظهور.....
۲۷	ضرورت و معنای عدالت.....
۲۹	عدالت محوری در حکومت مهدی (عج).....
۳۱	درس‌هایی از میلاد موعود.....
۳۲	درس اول: به سوی صلاح.....
۳۴	درس دوم: همت به نابودی ظلم و جور.....

شش / آفتاب در سایه

- درس سوم: تجهیز نیرو و اقتدار..... ۳۵
- درس چهارم: تشکیل و تقویت حکومت دینی..... ۳۷
- درس پنجم: حضور مستمر و کارآمد در صحنه..... ۳۹
- درس ششم: مردم‌سالاری دینی..... ۴۱
- تکاپوی دشمنان..... ۴۳

سخن ناشر

بیانات حکمت‌آمیز و گهربار مقام معظم رهبری که به مناسبت‌های گوناگون در موضوعهای حساس و بیدارگر با مخاطبان گوناگون ایراد گردیده، نمونه بارزی از انسان‌سازی و نکته‌پردازی از فرهنگ قرآنی و معالم اسلامی و شیعی است که دریغ است با تتبع و شیوه علمی و تفکیک محورهای آن از گوش و چشم و دل مؤمنان روزگار و نسل عصر حاضر پوشیده بماند و طنین دل‌آویز و تترنم معنویت آن به گوش حقیقت‌نیوشان مشتاق نرسد. در این مجموعه که از بیانات آن رهبر آزاده و هوشمند در محور ولایت، ویژه مناسبت‌های نیمه شعبان و ولادت سراسر موهبت ولی عصر، امام زمان (عج) تقریر گردیده، بهره‌ها می‌گیریم و پای زمزمه دلاویز و آگاهی‌بخش کلام آن بزرگوار می‌نشینیم؛ چرا که در آن از گونه‌گونه محورهای مهدی‌شناسی سخن به میان آمده و همگان از سرچشمه جوشان و زلال زندگانی جاودانه و پربرکت دوازدهمین اختر تابناک عصمت و

امامت کام جان خوش و شیرین می‌سازیم.

در این دیباچه، به کوتاهی تمام به قله‌های کلام مقام معظم رهبری اشارتی می‌کنیم و با این اشارتها به بشارت متن کلام دلنشین و مستند معظم‌له می‌رسیم.

محورهای کلی این مجموعه گرانمایه، چهره‌گشایی رهبر از جریان ولادت حضرت مهدی (عج)، وعده‌های الهی در باب استقرار عدل و داد در سراسر گیتی، شکوه و اهمیت نیمه‌شعبان، پیوند مؤمنان، دل‌بندان دوازدهمین اختر تابناک سمای ولایت و امامت، انتظار و تبلور امید و آرزوها و نیرومندی و تلاشهای حق‌پژوهانه، حضور معنوی و گسست‌ناپذیر آن بزرگوار در دل‌های شیفته و شیعیان جهان، وظیفه انتظارمندان و دل‌بندان امام در امروز و آینده، تصویر اتم امیدوار به اجازت پروردگار؛ آنجا که امام چهره‌گشاید و از برنامه عدل جهان‌گستر پرده بردارد، گامهای نخستین برای حاکمیت سراسری اسلام در ایران با استفاده از این نوید جاودان و فرمانروایی این دردانه زمان، ضرورت و معنای عدالت، درسهایی که باید از میلاد این موعود سعادت‌بخش بگیریم... همه موضوعات پر برکاتی است که در این دفتر از بیانات رهبری با ذکر زمان و مکان کلام بلاغت‌نشان ایشان در دسترس شیفتگان فرهنگ اسلامی شیعی و رامش و سعادت دو جهانی به یاری خدا استفاده می‌کنیم.

لازم به یادآوری است که شیوه و سبک‌شناسی استفاده از متون و منابع فراوان و نفیس موضوع مهدویت و گسترش آن در میان ملت‌ها و آیین‌ها، به‌ویژه استفاده شخص ایشان از ارزنده‌ترین

تحقیقات و سخن‌شناسی و رعایت اقتضای حال زمان و زمانیان عصر، از چشمگیرترین خصیصه‌های این گفتارهاست که علاوه بر تحکیم عقاید در دل مؤمنان، برای گویندگان و نویسندگان نیز در این زمینه سبک و برداشتی بس مؤثر به دست داده است. در پرتو درخشان و نوازشگر انتظار فرج می‌فرمایند:

انتظار یکی از پربرکت‌ترین حالات انسان است؛ آن هم در انتظار دنیایی روشن از نور عدل و داد **يَمْلَأُ اللَّهُ الْأَرْضَ قِسْطًا وَعَدْلًا**. خدای متعال به دست او سرزمین بشری و همه روی زمین را از عدالت و دادگستری پر خواهد کرد... یکی از ابعاد انتظار، اعتماد و امیدواری به آینده و مایوس نبودن است... که به انسان تعلیم می‌دهد تا در راه خیر و صلاح مبارزه کند... انتظار به معنای قانع نشدن به وضع موجود است... منتظریم تا ظرفیت نیکی عالم پر بشود.^۱

روز پرشکوه نیمه شعبان را، عید همه انسانها و مصداق وعده الهی برای برافراشتن غلم سرفراز خدا در روی زمین توصیف می‌کنند:

روز ولادت مسیهدی موعود دارواخنا لِشَراب
مقدمه الفداء، حقیقتاً روز عید همه انسانهای پاک
و آزاده جهان است... ما همین قدر می‌دانیم که
وجود امام زمان، مصداق وعده الهی است...
بازمانده خاندان وحی و رسالت، علم سرفراز خدا

در زمین است: «السَّلامُ عَلَیکَ أَیُّهَا الْعَلَمُ
الْمَنْصُوبُ وَ الْعِلْمُ الْمَصْبُوبُ وَ الْغُوثُ وَ الرَّحْمَةُ
الْوَاسِعَةُ وَ عِدًّا غَیْرَ مَکْذُوبٍ...»^۱

رابطه شیعیان با امام زمان را یک رابطه ماندگار و محرک
شوقها و عشقها به سمت آن نقطه معرفی می کنند و می فرمایند:

رابطه شیعیانی که این اعتقاد را دارند، با مقام
ولایت و مهدی موعود یک رابطه دایمی است...
امروز ذهنیت بشر آماده آن است که بفهمد، بداند و
یقین کند که انسان والایی خواهد آمد و بشریت را
از زیر بارهای ظلم و ستم نجات خواهد داد؛ همان
چیزی که همه پیغمبران برای آن تلاش کرده اند؛
همان چیزی که پیغمبر اسلام در آیه قرآن وعده
آن را به مردم داده است: «وَ یَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَ
الْأَغْلَالَ الَّتِی کَانَتْ عَلَیْهِمْ...»^۲ دست قدرت الهی
به وسیله یک انسان عرشی، یک انسان خدایی
متصل به عالم غیبی... می تواند این آرزو را برای
بشریت برآورده کند...^۳

درباره وظیفه منتظران فرمودند:

«بزرگ ترین وظیفه منتظران امام زمان (عج)
این است که از لحاظ معنوی و اخلاقی و عملی، و
پیوندهای دینی و اعتقادی و عاطفی با مؤمنین، و
همچنین برای پنجه درافکندن با زورگویان، خود را

۱. صص ۹ و ۱۰.

۲. اعراف / ۱۵۷.

۳. صص ۱۲.

آماده کنند...^۱

اولین قدم برای حاکمیت اسلام و برای نزدیک شدن ملت‌های مسلمان به عهد ظهور مهدی موعود (ارواحنا فداء و عجل الله فرجه) به وسیله ملت ایران برداشته شده است... قبل از ظهور مهدی موعود، در میدانهای مجاهدت، انسانهای پاک امتحان می‌شوند، در کوره‌های آزمایش وارد می‌شوند و سربلند بیرون می‌آیند و جهان به دوران آرمانی و هدف مهدی موعود (ارواحنا فداء) روز به روز نزدیک‌تر می‌شود.^۲

مقام معظم رهبری شعار پر توان و اصلاحگر مهدویت را در دعای ندبه منعکس می‌بینند و در جایی می‌فرمایند:

شما برادران و خواهران توجه دارید که برجسته‌ترین شعار مهدویت عبارت است از عدالت. مثلاً در دعای ندبه وقتی شروع به بیان و شمارش صفات آن بزرگوار می‌کنیم، بعد از نسبت او به پدران بزرگوار و خاندان مطهرش، اولین جمله‌ای که ذکر می‌کنیم، این است:

«أَيْنَ الْمَعْدِّ لِقَطْعِ دَابِرِ الظُّلْمَةِ أَيْنَ الْمُنْتَظَرِ
لِإِقَامَةِ الْأَمْنِ وَالْعَوَجِ أَيْنَ الْمُرْتَجَى لِإِزَالَةِ الْجَوْرِ وَ
الْعُدْوَانِ»^۳

۱. ص ۲۰.

۲. ص ۲۵.

۳. از دعای ندبه: کجاست کسی که زمینه را برای ریشه‌کن کردن ستمکاران آماده می‌کند؟ کجاست آن‌که می‌آید و هرچه انحراف و کجی است، آن را راست می‌کند؟ آن‌که امید برای سرنوشتی بیدادگران را در عالم می‌سراید.

تأکید استوار مقام معظم رهبری در جشنهای نیمه شعبان - زادروز موفور السُرور امام زمان - علاوه بر شرکت همگان در مسرت سراپا لذت این آیین مقدس، بر این اصل است که چه درسهایی بر ما لازم است که از این عطیه الهی بگیریم. در این مورد سفارش مؤکد دارند که:

فراتر از همه این اظهار ارادتها و ابراز شور و مسرتها از این یاد و خاطره تاریخی، «ما باید از این حادثه عظیم درس بگیریم. هر سال که این جشنها بر پا می شود و دلها را معطر می کند، اگر درسهای عمیق که در تجدید این خاطره وجود دارد، برای رفتارها و عمل، بتواند یک آموزه و معلم به حساب بیاید، یقیناً پیشرفت جامعه ما به سمت کمال روان تر و سریع تر خواهد شد.»^۱

درس اول: یک درس از این درسها این است که همه بدانند و اذعان و باور کنند که حرکت عالم به سمت صلاح است؛ به سمت آفاق روشن است... مستکبران عالم هرچه می خواهند بگویند؛ تظاهر به قدرت نمایی بکنند؛ اما لشکر حق و حقیقت و کاروانی که بشریت را به سمت سرمنزل عدل و داد پیش می برد، روزبه روز در حال افزایش یافتن است... سعی کرده بودند یک روزی شعار توحید به کلی فراموش شود... اما امروز در این منطقه عالم این شعارها، شعارهای رسمی یک حکومت است؛

شعارهای رسمی اداره کشور و اتحاد ملت است.
درس عملی دیگر این است که نابود کردن
بنای ظلم در سطح جهان نه فقط ممکن است،
بلکه حتمی است. این یاسی که گریبانگیر بسیاری
از نخبگان دنیای امروز است، بی‌معناست. انسانها
می‌توانند تلاش کنند و پرچم عدالت را - ولو در یک
نقطه محدود - بلند کنند... امام بزرگوار ما این یاس
را از دلها پاک کرد و به مردم امید و شجاعت داد.
نتیجه این شد که مردم به پا خاستند، نهضت
کردند، تن به سختی دادند، مبارزه کردند، از جان
خود دریغ نکردند و توانستند در این نقطه از عالم
با عوامل ظلم و نظام ظالمانه و شیطانی مبارزه و آن
را ریشه کن و سرنگون کنند.

درس دیگری که اعتقاد به مهدویت و جشنهای
نیمه شعبان باید بدهد، این است که عدالتی که ما
در انتظار آن هستیم، در سطح همه جهان است، در
همین آیه: (لَيَقُومَنَّ الْإِنْسَانُ بِالْقِسْطِ ...) ^۱ خدای
متعال همه پیغمبران را فرستاده است برای این که
قسط و عدل را در سراسر جهان مستقر کنند. لذا
شما می‌بینید از روزی که نظام اسلامی به وجود
آمد - یعنی اسلام مجهز به قدرت یک ملت بزرگ و
امکانات یک کشور و دولت بزرگ شد - دشمنان
اسلام حرکت اسلام را جدی گرفته و علاقه‌مندان و
طرفداران اسلام هم در اطراف و اکناف عالم امیدوار
شدند.

درس دیگر اعتقاد به مهدویت و جشنهای نیمه شعبان برای من و شما این است که هرچند این جشنها یک آرمان والاست و در آن هیچ شکی نیست؛ اما نباید مسئله را فقط به جنبه آرمانی آن ختم کرد... باید به دنبال آن عمل بیاید. انتظار برای این است که ما باید خود را برای سربازی امام زمان آماده کنیم.

درس دیگر، مردم سالاری دینی است، و آن که حکومت آینده حضرت مهدی موعود (ارواحنا فداء) یک حکومت مردمی به تمام معناست. مردمی یعنی چه؟ یعنی متکی به ایمانها و اراده‌ها و بازوان مردم است. امام زمان تنها دنیا را پیراز عدل و داد نمی‌کند، امام زمان از آحاد مؤمن مردم و با تکیه به آنهاست که بنای عدل الهی را در سراسر عالم استقرار می‌بخشد و یک حکومت صد درصد مردمی تشکیل می‌دهد.

مطالعه و به کار بستن تأکیدها و رهنمودهایی که در این مجموعه به مناسبت نیمه شعبان، از سخنان رهبر معظم انقلاب در مناسبت‌های گوناگون فراهم آمده است، امید است به یاری خدای متعال ما را سودمند افتد و تعالی آینده نظام را تأمین نماید.